

วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้าและวัคซีนโรคบาดทะยัก

1 วัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

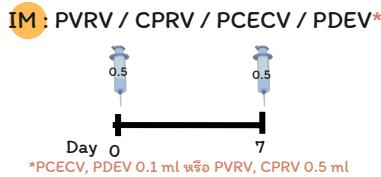
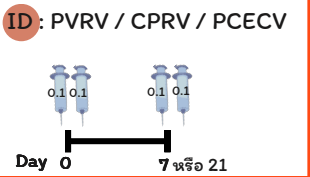
อ้างอิง : สถาบันเสวภา สภาวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2561

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies) เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัสเข้าไปส่งผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดการอักเสบในสมองได้ สามารถติดต่อได้จากการถูกลสัตว์ที่มีเชื้อพิษสุนัขบ้ากัด หรือข่วนจนเป็นแผล อาการแสดงจะคล้ายไข้หวัดใหญ่ มีไข้ กล้ามเนื้ออ่อนแรง เหน็บชา แสบร้อนบริเวณที่ถูกกัด แต่ถ้าเชื้อส่งผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง จะแสดงออกได้ทั้งร่างกายและจิตประสาท จนนำไปสู่อัมพาต และเสียชีวิตได้

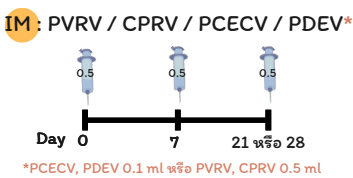
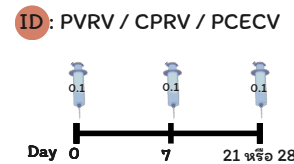

วัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (Rabies vaccine) สามารถป้องกันได้ **สองกรณี** คือ

การฉีดวัคซีนป้องกันก่อนสัมผัสโรค (Rabies Pre-Exposure Prophylaxis : PrEP)

กลุ่มเสี่ยงสูงหรือผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง

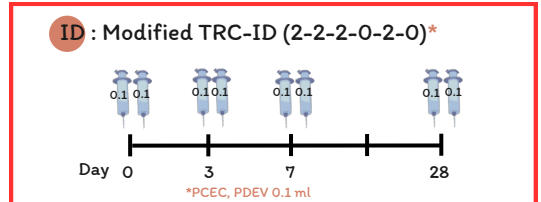

หมายเหตุ
PVRV = Purified Vero cell rabies vaccine (Verorab®): 0.5 ml
CPRV = Chromatographically Purified vero cell Rabies Vaccine (Speeda®): 0.5 ml
PCECV = Purified Chick Embryo Cell Rabies Vaccine (Rabipur®): 0.1 ml
PDEV = Purified Duck Embryo Cell Rabies Vaccine (Lyssavac N®): 0.1 ml

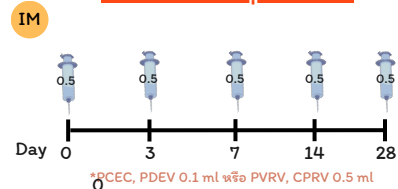
ชนิดฉีดวัคซีนพิษสุนัขบ้าอย่างไร ?

สามารถฉีดวัคซีนต่อได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องเริ่มฉีดใหม่ ไม่ว่าผู้ป่วยจะมาล่าช้าไปนานเท่าใด โดยให้นับต่อจากเข็มสุดท้ายที่ผู้ป่วยควรได้รับ และคงระยะห่างของแต่ละเข็มที่เหลืองเดิม

การฉีดวัคซีนป้องกันหลังสัมผัสโรค (Rabies Post-Exposure Prophylaxis : PEP)

Immunocompromised

การฉีดวัคซีน กรณี booster rabies กรณีฉีดเข็มสุดท้าย

EXAMPLE

1 สามารถสลับชนิดวัคซีนได้หรือไม่

ตอบ ไม่แนะนำให้เปลี่ยนชนิดของวัคซีน มีการศึกษา 1.กรณี IM-->สามารถเปลี่ยนได้ และใช้ชนิดที่เปลี่ยนไปจนครบชุด 2.กรณี ID -->ไม่มีข้อมูลที่ดีพอ แต่กรณีวัคซีนขาดแคลน -->แนะนำให้ฉีดวัคซีนที่มีขบวนการเหมือนกัน เช่น กลุ่ม Vero cell อาจทดแทนกันได้

2 สามารถสลับสูตรการฉีดวัคซีนได้หรือไม่

ตอบ ไม่แนะนำให้เปลี่ยนสูตรการฉีดวัคซีน -->กรณีจำเป็น การฉีด IM 5 เข็ม และการฉีด ID modified TRC-ID สามารถทำได้ โดยนับเป็นเข็มต่อไปจนครบชุดได้เลย ไม่ต้องเริ่มใหม่

อ้างอิง : คำถามข้อ 8 หน้า17 สถาบันเสวภา สภาวิทยาศาสตร์ พ.ศ.2561

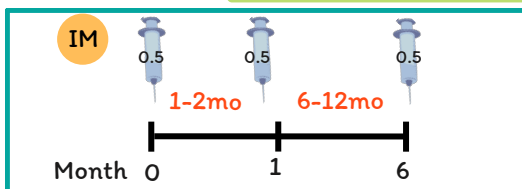
2 วัคซีนโรคบาดทะยัก

โรคบาดทะยัก (Tetanus) เป็นโรคร้ายแรงสามารถพบได้ในดิน ฝุ่น มูลของสัตว์หรือมนุษย์ เชื้อนี้เติบโตโดยไม่ต้องอาศัยออกซิเจน และเมื่อเชื้อเข้าสู่ร่างกายทางบาดแผลจะมีพิษต่อเส้นประสาทซึ่งควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ ทำให้กล้ามเนื้อผู้ป่วยมีอาการหดเกร็งตัว หากเริ่มรู้สึกว่ามีอาการปวดเกร็งกล้ามเนื้อหลังจากมีบาดแผลหรือสงสัยว่าอาจเป็นอาการของบาดทะยักให้รีบมาพบแพทย์เพื่อรับการรักษาโดยด่วน

อ้างอิง : กองโรคป้องกันด้วยวัคซีน กรมควบคุมโรค พ.ศ.2562
หน่วยคลังข้อมูลยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

นัดฉีดวัคซีนพิษบาดทะยัก

Clean wound ทุก 10 ปี

Prone wound ทุก 5 ปี

- ฉีดวัคซีนบาดทะยักครบคอร์ส 3 เข็ม 0, 1, 6 เดือน
- กรณีไม่ทราบประวัติ ให้ฉีดให้ครบ 3 เข็ม
- กรณีไม่มีแผลแต่ฉีดนานแล้ว booster ทุก 10 ปี
- ไม่มีคำแนะนำให้ฉีดวัคซีนก่อนวันนัดเพราะจะทำให้การกระตุ้นภูมิคุ้มกันเกิดได้ไม่ดี

Tetanus Prone Wound เช่น แผลสดปนทราย น้ำลาย อาเจียน อุจจาระ สิ่งสกปรก, แผลถูกสัตว์หรือแมลงกัด, แผลที่มีระยะเวลาเกิน 6 ชั่วโมง, แผลถูกแทง ทะลุ, แผลที่เนื้อเยื่อถูกบดขยี้, แผลที่เนื้อหลุดออกไป, แผลใหม่, แผลน้ำแข็งกัด, แผลกระดูกหัก และแผลกระสุนปืน